

ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΟΔΗΓΟΥ

Η βιβλιογραφική εργασία αποτελεί μια συστηματική και κριτική συζήτηση της υπάρχουσας γνώσης γύρω από ένα θέμα. Στην τελική της μορφή, η βιβλιογραφική εργασία έχει σκοπό να παρουσιάσει στον αναγνώστη, με δομημένο τρόπο, την οργάνωση του υπό διερεύνηση θέματος, και συγκεκριμένα:

- Τα γενικά χαρακτηριστικά του υπό διερεύνηση θέματος
- Τις κρίσιμες εργασίες σε κάθε περιοχή του θέματος
- Τις επιμέρους διαστάσεις ή υποπεριοχές έρευνας σχετικά με το θέμα
- Τα ερευνητικά ερωτήματα τα οποία αναζητούν ακόμη απάντηση
- Τα κυριότερα ερευνητικά συμπεράσματα (ομοιότητες, διαφορές, ελλείψεις, αμφιλεγόμενα σημεία)

Ο παρών Οδηγός Συγγραφής Βιβλιογραφικής Πτυχιακής Εργασίας αποτελεί ένα σύντομο οδηγό ορθής πρακτικής για τη συγγραφή βιβλιογραφικών ακαδημαϊκών εργασιών και για τη συγγραφή της βιβλιογραφικής ανασκόπησης ερευνητικών εργασιών. Περιλαμβάνει οδηγίες σχετικά με:

- I. Την Οργάνωση και Δομή της πτυχιακής εργασίας
- II. Τη Μορφοποίηση της πτυχιακής εργασίας
- III. Τις Βασικές Αρχές Συγγραφής της πτυχιακής εργασίας
- IV. Την αποφυγή της Λογοκλοπής
- V. Τις παραθέσεις των βιβλιογραφικών παραπομπών και αναφορών με βάση το σύστημα APA (American Psychological Association).

I. Οργάνωση και Δομή της Πτυχιακής Εργασίας

Η έκτασή της Πτυχιακής Εργασίας, ανάλογα με το είδος της, διαμορφώνεται ως εξής:

- Βιβλιογραφική Εργασία: 70-100 σελίδες (ήτοι: 21.000 – 30.000 λέξεις)
- Ερευνητική Εργασία: 80-110 σελίδες (24.000 – 33.000 λέξεις)

Στα παραπάνω όρια δεν περιλαμβάνονται το Εξώφυλλο, η Περίληψη, τα Περιεχόμενα και τα Παραρτήματα.

Η πτυχιακή εργασία παραδίδεται σε τρία (3) έντυπα αντίγραφα τα οποία συνοδεύονται από αντίστοιχα αντίγραφα ψηφιακού μέσου (CD ή DVD) τα οποία περιέχουν την εργασία σε ηλεκτρονική μορφή και βρίσκονται εντός φακέλου.

Μία Βιβλιογραφική Πτυχιακή Εργασία έχει την ακόλουθη δομή:

1. Εξώφυλλο (πρώτη σελίδα)
2. Αφιέρωση ή/και Ευχαριστίες (προαιρετικά)
3. Περίληψη και Λέξεις-Κλειδιά
4. Πίνακας Περιεχομένων
5. Πίνακας Συντομογραφιών (προαιρετικά)
6. Πρόλογος (προαιρετικά)
7. Εισαγωγή
8. Κυρίως σώμα ή ανάπτυξη του θέματος
9. Συζήτηση - Συμπεράσματα – Προτάσεις
10. Επίλογος (προαιρετικά)
11. Βιβλιογραφικές Αναφορές
12. Παράρτημα

Ειδικότερα:

1. Εξώφυλλο

Το εξώφυλλο μιας εργασίας περιλαμβάνει τα ουσιαστικά εκείνα στοιχεία που θα δώσουν στον αναγνώστη τη δυνατότητα να μάθει την *ταυτότητα* της εργασίας:

- Ίδρυμα / Σχολή / Τμήμα (πάνω αριστερά ή στο κέντρο)
- Τίτλος εργασίας (περίπου στο 1/3 της απόστασης από την κορυφή, στο κέντρο, με έντονη γραφή και πιο μεγάλα, ευδιάκριτα γράμματα)
- Ονοματεπώνυμο φοιτητή (σε παρένθεση μπαίνει ο αριθμός μητρώου)
- Ονοματεπώνυμο επιβλέποντος καθηγητή
- Τόπος και χρόνος ολοκλήρωσης συγγραφής (στο κάτω μέρος και με στοίχιση στο κέντρο)

Στο εξώφυλλο αποφεύγουμε τα έντονα χρώματα καθώς αυτό αντανακλά τη σοβαρότητα της εργασίας. Μερικές φορές ωστόσο, μπορεί να χρησιμοποιηθεί μια εικόνα ή μια φωτογραφία που να έχει άμεση συνάφεια με το θέμα της εργασίας και να δένει αρμονικά με το περιεχόμενό της.

2. Αφιέρωση ή/και Ευχαριστίες (προαιρετικά)

Αναφέρονται σε ανθρώπους ή φορείς που ο συγγραφέας αισθάνεται την ανάγκη να τιμήσει λόγω της βοήθειας που του προσέφεραν σε πρακτικό ή συναισθηματικό επίπεδο κατά την εκπόνηση της εργασίας.

Οι χαρακτηρισμοί των ευχαριστιών θα πρέπει να διακρίνονται για την απλότητα, σεμνότητα, ευγένεια, εγκράτεια και συντομία τους.

Είθισται να αποδίδεται ευχαριστία και στον επόπτη καθηγητή, εφόσον υπάρχει καλή και γόνιμη συνεργασία.

3. Περίληψη (200-250 λέξεις) και Λέξεις-κλειδιά (μέχρι 5)

Η περίληψη αποτελείται από μία και μόνη παράγραφο ενιαίου κειμένου, χωρίς εσοχή. Γράφεται με μικρότερα γράμματα (No 10) σε μονό διάστιχο. Επικεφαλίδα της είναι η λέξη “Περίληψη” κεντραρισμένη.

Στόχος της περίληψης είναι να παρουσιάσει συνοπτικά το περιεχόμενο της πτυχιακής εργασίας. Θα πρέπει να είναι ακριβής, ανεξάρτητη, περιεκτική, συγκεκριμένη και κατανοητή, και να απεικονίζει τον στόχο και το περιεχόμενο της εργασίας. Το περιεχόμενό της είναι ουσιαστικά μια περίοδος για καθένα από τα κύρια μέρη της εργασίας.

Στην ίδια σελίδα, κάτω ακριβώς από την περίληψη, προτείνεται να αναγράφονται 3-5 λέξεις-κλειδιά για σκοπούς βιβλιογραφικής αποδελτίωσης.

4. Πίνακας Περιεχομένων.

Περιλαμβάνει τις ενότητες και τις υποενότητες της πτυχιακής εργασίας με την αριθμημένη σελίδα έναρξής τους.

Όσο και αν φαίνεται αυτονόητο, είναι πολύ σημαντικό να αντιστοιχεί η δομή των περιεχομένων και τα κεφάλαια και υποκεφάλαια που αναγράφονται στον πίνακα περιεχομένων με αυτά που υπάρχουν μέσα στην εργασία.

Οι τίτλοι που αναγράφονται στα περιεχόμενα πρέπει να είναι οι ίδιοι με αυτούς του κεφαλαίων και υποκεφαλαίων μέσα στην εργασία.

Ο αναγνώστης πρέπει να μπορεί από τα περιεχόμενα να πάρει μια σαφή ιδέα του περιεχομένου και της διάρθρωσης της εργασίας, χωρίς να χρειάζεται να ανατρέξει στο εσωτερικό της.

5. Πίνακας Συντομογραφιών (προαιρετικά)

Αναγράφονται με αλφαβητική σειρά οι συντομογραφίες που χρησιμοποιήθηκαν μέσα στο κείμενο και οι επεξηγήσεις τους, χωρίς να δίνεται αριθμός σελίδας.

6. Πρόλογος (προαιρετικά)

Ο Πρόλογος είναι η κατεξοχήν «προσωποποιημένη» ενότητα της πτυχιακής εργασίας. Εδώ, για παράδειγμα, μπορούν να αναφερθούν τα κίνητρα ή τα κριτήρια επιλογής του συγκεκριμένου θέματος προς διερεύνηση.

Ο πρόλογος τελειώνει με την αναγραφή του ονοματεπώνυμου του συντάκτη του στο δεξιό μέρος της σελίδα και με την αναγραφή της ημερομηνίας και του τρόπου συγγραφής του στο αριστερό.

7. Εισαγωγή

Στην εισαγωγή τίθεται το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η εργασία, αναλύεται το θέμα της εργασίας, αναφέρονται οι λόγοι σημαντικότητάς της και τονίζονται οι διαφορές της σε σχέση με άλλες παρεμφερείς εργασίες. Καταγράφονται επίσης, ο σκοπός και οι στόχοι της και διατυπώνονται τα βιβλιογραφικά ερωτήματα τα οποία θα πρέπει να απαντηθούν στο κυρίως σώμα της εργασίας. Στο τέλος της ενότητας αναφέρεται σύντομα ο τρόπος διάρθρωσης της εργασίας.

8. Κυρίως σώμα της εργασίας

Στο κυρίως σώμα της εργασίας αναπτύσσεται το θέμα σε επιμέρους κεφάλαια, ο αριθμός και η δομή των οποίων εξαρτάται από το αντικείμενο της εργασίας. Επισημαίνεται ότι τα κεφάλαια αυτά θα πρέπει να έχουν αναλογική κατανομή μεταξύ τους. Στην αρχή καταγράφονται οι ορισμοί των εννοιών που θα χρησιμοποιηθούν στην εργασία, ώστε να ενημερώνεται ο αναγνώστης για τον κάθε όρο που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας.

Περιλαμβάνει ανασκόπηση της βιβλιογραφίας που στοχεύει στην αναφορά, κριτική επεξεργασία και συνθετική θεώρηση των διαθέσιμων θεωρητικών και ερευνητικών δεδομένων που αφορούν στο θέμα της πτυχιακής. Ουσιαστικά, ο συγγραφέας μέσα από την υφιστάμενη βιβλιογραφία αναζητά και καταγράφει τα ερευνητικά αποτελέσματα των συναφών με την εργασία του ερευνών, αναδεικνύοντας τα κοινά τους σημεία, τις διαφορές τους και τα βασικά τους συμπεράσματα. Η αντιγραφή και επικόλληση διαφορετικών τμημάτων της υφιστάμενης βιβλιογραφίας στην πτυχιακή εργασία ΧΩΡΙΣ κριτική αξιολόγηση, σύνθεση και ανάδειξη του προσωπικού ύφους και των διαμορφούμενων απόψεων του συγγραφέα συνιστά κακή πρακτική η οποία δεν είναι αποδεκτή ακόμη και αν γίνεται αναφορά στις πηγές.

9. Συζήτηση – Συμπεράσματα - Προτάσεις

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται τα βασικά σημεία και τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τα αποτελέσματα των κεφαλαίων του κυρίως σώματος της εργασίας και συνοψίζονται οι απαντήσεις στα βιβλιογραφικά ερωτήματα που τέθηκαν στην εισαγωγή. Μπορούν επίσης να διατυπωθούν προτάσεις για ενδεχόμενες μελλοντικές εργασίες και συμπληρωματικές έρευνες σε σχέση με το συγκεκριμένο θέμα που αναπτύχθηκε.

10. Επίλογος (προαιρετικά)

Αποτελεί μια περιληπτική αναφορά και περιλαμβάνει έναν σύντομο σχολιασμό των πληροφοριών που αναλύθηκαν με το προσωπικό ύφος του συντάκτη της εργασίας.

11. Βιβλιογραφικές αναφορές

Στον πίνακα βιβλιογραφικών αναφορών δίνονται τα πλήρη στοιχεία κάθε πηγής που χρησιμοποιήθηκε στην εργασία και στην οποία γίνεται παραπομπή εντός του κειμένου. Στη βιβλιογραφία καταγράφονται μόνο και αποκλειστικά οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν στο κείμενο μέσα από τις παραπομπές ΚΑΙ ΟΧΙ το σύνολο των πηγών τις οποίες συμβουλευτήκε ο συγγραφέας αλλά στις οποίες δεν έγινε σχετική παραπομπή μέσα στο κείμενο. Οι βιβλιογραφικές αναφορές παρουσιάζονται κατά αλφαβητική σειρά σύμφωνα με το επώνυμο του συγγραφέα (οδηγίες για τον τρόπο παρουσίασης βλ. παρακάτω σχετικά παραδείγματα). Η σωστή χρήση και γραφή της βιβλιογραφίας προσδίδει κύρος σε ένα επιστημονικό κείμενο και αποτελεί προϋπόθεση για να χαρακτηριστεί ως «επιστημονικό».

12. Παράρτημα (προαιρετικά)

Το παράρτημα (εάν υπάρχει) περιλαμβάνει συνοδευτικό, υποστηρικτικό, υλικό (πίνακες, φωτογραφίες, ερωτηματολόγια, στατιστικά στοιχεία, κ.λπ.). Αν τα παραρτήματα είναι περισσότερα του ενός, τοποθετούνται διαδοχικά ως Παράρτημα 1, Παράρτημα 2, κλπ.

II. Μορφοποίηση της Πτυχιακής Εργασίας

Για τη διαμόρφωση του κειμένου της εργασίας ισχύουν οι παρακάτω γενικές προδιαγραφές:

- Σελίδα Χαρτιού: Λευκή Α4. Η γραφή γίνεται στη μία όψη της σελίδας.
- Γραμματοσειρά: Times New Roman
- Μέγεθος γραμματοσειράς: 12 pt
- Μέγεθος γραμματοσειράς υποσημειώσεων: 10 pt
- Περιθώρια: αριστερά 3,17 εκ. και επάνω, κάτω, δεξιά 2,50 εκ.
- Διάστιχο (διάστημα γραμμών) : 1,5
- Αρίθμηση σελίδων: πάνω δεξιά. Η αρίθμηση ξεκινά από το εξώφυλλο, στο οποίο όμως δεν εμφανίζεται ο αριθμός.
- Στοίχιση κειμένου: Πλήρης (justification)
- Επικεφαλίδες:

Οι επικεφαλίδες χρησιμοποιούνται για να τονίσουν τη σημασία κάθε τμήματος της εργασίας και σε πτυχιακή εργασία χρησιμοποιούνται οι εξής:

- ✓ Επικεφαλίδες πρώτου επιπέδου: Χρησιμοποιούνται με κεντρική στοίχιση, με κεφαλαίο το πρώτο γράμμα των λέξεων από τις οποίες αποτελούνται και δεν χρησιμοποιείται τελεία στο τέλος του τίτλου. Οι επικεφαλίδες πρώτου επιπέδου χρησιμεύουν για να διαχωρίζουν την εργασία στα βασικά της τμήματα (Εισαγωγή, Περίληψη, Περιεχόμενα κ.λ.π.).

Παράδειγμα:

Εισαγωγή

- ✓ Επικεφαλίδες δεύτερου επιπέδου: Χρησιμοποιούνται επίσης με κεντρική στοίχιση, με κεφαλαίο το πρώτο γράμμα των λέξεων από τις οποίες αποτελούνται και δεν χρησιμοποιείται τελεία στο τέλος του τίτλου. Είναι τυπωμένες με πλάγια γράμματα .

Παράδειγμα:

Η Βιωματική Διδακτική

- ✓ Επικεφαλίδες τρίτου επιπέδου: Είναι στοιχισμένες αριστερά, οι κύριες λέξεις τους ξεκινούν επίσης με κεφαλαία γράμματα και είναι και αυτές τυπωμένες με πλάγια γράμματα. Χρησιμοποιούνται συνήθως για να διαχωρίσουν σε υποενότητες τα κύρια μέρη της εργασίας

Παράδειγμα:

Ο Στόχος της Βιωματικής Μάθησης

- **Παράγραφοι:**

Η πρώτη αράδα κάθε παραγράφου πρέπει να ξεκινάει με εσοχή 5 ως 7 χαρακτήρων (περίπου 1,2 εκ.). Εξαιρέση αποτελεί επίσης η Περίληψη, το κείμενο της οποίας γράφεται χωρίς εσοχές.

- Δε χρησιμοποιούνται μαύρα γράμματα ή υπογράμμιση ή άλλες ειδικές μορφοποιήσεις παρά μόνο πλάγια γράμματα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν πλάγια γράμματα για έμφαση, αλλά η χρήση τους θα πρέπει να γίνεται με φειδώ και μόνον εφόσον με τον τρόπο αυτό τονίζεται ένα σημαντικό και αναπάντεχο αποτέλεσμα, που χωρίς τη χρήση πλαγίων γραμμάτων δεν θα γινόταν αντιληπτό.
- Μετά από τα σημεία στίξεως ακολουθεί ένα κενό διάστημα, εκτός από τις περιπτώσεις των συντομογραφιών (π.χ., κ.ο.κ., Σ.Κ.Λ.Ε., Κ.Ε.Α., Σ.Ε.Ψ., κ.λπ.).

III. Βασικές αρχές για τη συγγραφή μιας βιβλιογραφικής πτυχιακής εργασίας

- Το θέμα πρέπει να προσεγγίζεται με σαφήνεια, οι απόψεις και η επιχειρηματολογία που παρατίθενται να τεκμηριώνονται και η χρησιμοποιούμενη βιβλιογραφία να αντιμετωπίζεται με κριτικό/συνθετικό πνεύμα.
- Κάθε εργασία πρέπει να φέρει το προσωπικό αποτύπωμα του συγγραφέα της. Αν η εργασία δεν έχει καθόλου προσωπικό στυλ ή δεν περιέχει καμία άποψη ή κριτική, ή αποτελεί συρραφή διαφορετικών «υφών» γραφής, τότε δεν υπάρχει προσωπικό «αποτύπωμα» στο έργο, γεγονός που μειώνει στο ελάχιστο την αξία του.
- Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στη γλώσσα που χρησιμοποιείται. Συγκεκριμένα, πρέπει να αποφεύγονται εκφράσεις που παραπέμπουν σε «ταμπέλες» ή στερεότυπα (π.χ., γέρο, ναρκομανείς), καθώς και η ταύτιση των συμμετεχόντων με την πάθησή τους (οι αυτιστικοί, οι κωφοί). Προτιμούνται ουδέτεροι προσδιορισμοί (π.χ., ηλικιωμένοι, εθισμένοι στα ναρκωτικά) και «άτομα με___» για να προσδιοριστεί η κατηγορία των ατόμων (π.χ., παιδιά με αυτισμό, άτομα με κώφωση). Επίσης θα πρέπει να αποφεύγονται όροι της καθαρεύουσας, καθώς και η χρήση λέξεων της καθομιλουμένης (αργκό).
- Το ύφος δεν θα πρέπει να είναι εξεζητημένο. Η γραφή θα πρέπει να είναι σαφής, χωρίς υπερβολές και στόμφο, χωρίς φιλολογίζουσες εκφράσεις, χωρίς εκφράσεις που θυμίζουν έκθεση ιδεών, που έχουν συναισθηματική φόρτιση, απόλυτη ή ηθικοδιδασκτική έννοια.
- Ο λόγος μιας επιστημονικής εργασίας δεν πρέπει να είναι δογματικός αλλά αποδεικτικός και πάντα να στηρίζεται σε επιχειρήματα.
- Σε μία ακαδημαϊκή εργασία δεν είναι επιτρεπτό να γράφουμε σε πρώτο ενικό πρόσωπο. Χρησιμοποιούμε τρίτο πληθυντικό ή παθητική φωνή. Π.χ.: «Στην εργασία αυτή επιχειρήσαμε...» ή «Στην εργασία αυτή επιχειρείται...».
- Την πρώτη φορά που θα χρησιμοποιηθεί μια συντόμευση θα πρέπει να εξηγηθεί τι σημαίνει (τόσο στην περίληψη, όσο και στο υπόλοιπο κείμενο), για παράδειγμα «η Κοινωνική Εργασία με Άτομα (ΚΕΑ) είναι μία μέθοδος.....»

- Εντός του κειμένου χρησιμοποιούμε πάντοτε αραβικά σύμβολα για αριθμούς μεγαλύτερους από το 9, ενώ οι μικρότεροι αριθμοί παραθέτονται ολογράφως. Νούμερα μικρότερα του 10 γράφονται αριθμητικά όταν: α) εμφανίζονται σε μια σειρά (όπως 3, 8, 11, και 17), β) δηλώνουν αριθμούς σελίδων και ημερομηνίες, γ) συγκρίνονται με διψήφιους αριθμούς που χρησιμοποιήθηκαν στην ίδια παράγραφο, δ) εκφράζουν βαθμολογία ή ποσοστά, και ε) προηγούνται μιας μονάδας μέτρησης (όπως 3 μέτρα, 2 μέρες, μια κλίμακα 7 σημείων). Αριθμητικά γράφονται πάντα όλοι οι αριθμοί όταν βρίσκονται στην αρχή της πρότασης.
- Ο συλλαβισμός με διαχωρισμό των λέξεων (-) στο τέλος των γραμμών θα πρέπει να είναι απενεργοποιημένος.
- Όταν γίνεται αναφορά σε δεδομένα ή σε πειράματα χρησιμοποιείται πάντα ο αόριστος χρόνος. Αυτός ο χρόνος χρησιμοποιείται είτε γίνεται αναφορά σε πρόσφατα δεδομένα είτε για δεδομένα που συνέλεξε ένας πειραματιστής εδώ και πολλά χρόνια. Όμως, όταν γίνεται αναφορά σε νόμους ή υποθέσεις, καθώς και στα συμπεράσματα της έρευνας, χρησιμοποιείται ο ενεστώτας. Έτσι, στην Εισαγωγή και τη Μέθοδο χρησιμοποιείται ο αόριστος και ο παρακείμενος χρόνος, στα Αποτελέσματα ο αόριστος και στη Συζήτηση ο ενεστώτας. Τέλος, στην Περίληψη χρησιμοποιείται ο αντίστοιχος χρόνος με το τμήμα της έκθεσης στο οποίο γίνεται αναφορά.
- Οι βιβλιογραφικές πηγές που χρησιμοποιούνται είναι απαραίτητο να καταγράφονται ως βιβλιογραφικές παραπομπές, ανεξάρτητα από το αν οι απόψεις των άλλων παρατίθενται αυτούσιες ή όχι. Η μη χρήση τους αποτελεί **λογοκλοπή**.
- Δεν χρησιμοποιούνται εικόνες σε κανένα σημείο της εργασίας εκτός ενδεχομένως από το εξώφυλλο και το παράρτημα.

IV. Η αποφυγή της λογοκλοπής

Λογοκλοπή είναι η οικειοποίηση των ιδεών, αντιλήψεων και έργων ενός άλλου συγγραφέα ως δημιούργημα του προσώπου που συγγράφει την εργασία. Η λογοκλοπή είναι μια πράξη η οποία προσβάλλει το δικαίωμα της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Συνηθισμένες περιπτώσεις λογοκλοπής:

- Η παρουσίαση της δουλειάς κάποιου άλλου ως δική μας
- Η αντιγραφή ιδεών από άλλους χωρίς να αναφέρεται η πηγή από όπου προέρχονται
- Η μη χρήση εισαγωγικών «...» σε φράσεις που παρατίθενται αυτολεξεί και η έλλειψη παραπομπής
- Η χρήση παραπομπών που δεν ισχύουν
- Η απλή παραλλαγή των φράσεων (παράφραση) που ανήκουν σε κάποιον άλλον χωρίς να γίνεται αναφορά σε αυτόν
- Η κατά λέξη μετάφραση ξενόγλωσσων κειμένων στην ελληνική γλώσσα
- Η διαδικασία «αντιγραφή - επικόλληση», ακόμα και με τη χρήση παραπομπών

Οδηγίες για την αποφυγή της λογοκλοπής:

- Αναφέρουμε ΟΛΕΣ τις πηγές από τις οποίες αντλήθηκαν πληροφορίες για την εργασία.
- Καθιστούμε σαφές ΠΟΤΕ αρχίζουμε να χρησιμοποιούμε στοιχεία από άλλη πηγή.
- Παρουσιάζουμε με ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΛΟΓΟ ΚΑΙ ΥΦΟΣ κάποια πληροφορία ή άποψη ενός άλλου συγγραφέα και αναφερόμαστε στην πηγή.
- Αναφερόμαστε στα λεγόμενα ή τις ιδέες άλλου συγγραφέα ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΑΛΛΟΙΩΝΟΥΜΕ ή να παραποιούμε τις πληροφορίες.
- Περικλείουμε σε ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ «...» φράσεις ή προτάσεις που παραθέτουμε ΑΥΤΟΥΣΙΕΣ από άλλα έργα και αναφέρουμε την αρχική πηγή.

Η αντιμετώπιση της λογοκλοπής στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας:

- Σε περίπτωση διαπίστωσης από τον καθηγητή αντιγραφής από κάποια πηγή ή ανάθεσης και γραφής της εργασίας από άλλον παράγοντα, η ποινή που μπορεί να επιβληθεί είναι ακόμα και η διαγραφή από το τμήμα οριστικά, κατόπιν προώθησης της υπόθεσης στο Συμβούλιο του Τμήματος και στο Συμβούλιο ΤΕΙ.
- Με βάση την απόφαση του Συμβουλίου του ΤΕΙ Αθήνας (αρ.πρωτ.4563/05-05-2011), σε περίπτωση αποδεδειγμένης λογοκλοπής, αντιγραφής κλπ, πράξεις που καταδικάζει απερίφραστα, το Τμήμα διαβιβάζει όλα τα παραστατικά-αποδεικτικά στοιχεία στην Διοίκηση του Ιδρύματος, το οποίο θα προβαίνει σε όλες τις δέουσες ενέργειες για την τιμωρία των υπευθύνων, που προέβησαν σε μια τέτοια πράξη.

V. Παραθέσεις Βιβλιογραφικών Παραπομπών και Αναφορών

Βιβλιογραφικές παραπομπές μέσα στο κείμενο

- Όταν χρησιμοποιείται κάποια βιβλιογραφική πηγή μέσα στο κείμενο, αναφέρεται το επώνυμο του συγγραφέα και η χρονολογία δημοσίευσής του έργου του, ως εξής:

Ο προβληματισμός που θέτει ο Keegan (2001)...

ή

Η ευρωπαϊκή πανεπιστημιακή εκπαίδευση αποτελεί.... (Keegan, 2001)

- Όταν χρησιμοποιούνται αυτολεξεί κάποιες λέξεις ή ένα απόσπασμα από μια πηγή, τότε αναφέρεται, εκτός από το επώνυμο του συγγραφέα και τη χρονολογία, και η σελίδα του συγγράμματος από την οποία αντλήθηκε το απόσπασμα.

Για παράδειγμα:

Όπως χαρακτηριστικά σημειώνει ο Keegan (2001:35) «Η ευρωπαϊκή πανεπιστημιακή εξ αποστάσεως εκπαίδευση.....».

- Όταν οι συγγραφείς είναι δύο, τότε παραθέτουμε τα ονόματα και των δύο μέσα στο κείμενο ως εξής:

Οι Cengel και Boles (1994) υποστηρίζουν ότι.....

ή

Σύμφωνα με προηγούμενες έρευνες (Cengel & Boles, 1994)...

- Όταν οι συγγραφείς είναι από τρεις έως πέντε, την πρώτη φορά που χρησιμοποιείται μια αναφορά στο κείμενο, γράφονται τα ονόματα όλων των συγγραφέων ενώ σε επόμενες αναφορές της ίδιας πηγής γράφεται μόνο το όνομα του πρώτου συγγραφέα, συνοδευόμενο από τη συντομογραφία "κ.ά." για Έλληνες συγγραφείς ή "et al." για ξένους.

Για παράδειγμα:

Πρώτη αναφορά: Οι Ανδρέου, Βέρτης και Γαλανός (2006) προτείνουν την αντικατάσταση... .

Επόμενες αναφορές: Οι Ανδρεάου κ.ά. (1980)

ή Οι Miller et al.(1975) προτείνουν.....'.

- Εάν οι συγγραφείς είναι περισσότεροι από έξι γράφεται το επώνυμο του πρώτου συγγραφέα και η συντομογραφία "κ.ά." ή "et al." και (χρονολογία) από την πρώτη φορά που γίνεται αναφορά στην πηγή μέσα στο κείμενο.
- Όταν υπάρχουν πολλές αναφορές μέσα στην ίδια παρένθεση γράφονται αλφαβητικά με βάση το επώνυμο του πρώτου συγγραφέα και χωρίζονται με αγγλική άνω τελεία εάν οι συγγραφείς είναι ξένοι και με ελληνική άνω τελεία εάν οι συγγραφείς είναι Έλληνες.
Για παράδειγμα: (Markon, 1989 ; Peterson, 1990) ή (Γεωργίου, 1989 · Χριστόπουλος, 1990).
- Κάθε φορά που αναφέρεται κάτι από δευτερογενή πηγή, η παραπομπή σημειώνεται ως εξής: (Markon, όπως αναφέρεται στο Βάμβουκας, 1998) ενώ στις Βιβλιογραφικές αναφορές γίνεται αναφορά μόνο στην πηγή από την πρωτογενή πηγή.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Στην Ενότητα αυτή καταγράφονται, σύμφωνα με το σύστημα παράθεσης της APA (http://eeyem.eap.gr/sites/default/files/ara_ver2.pdf), όλες οι αναφορές που υπάρχουν στο κείμενο, οι οποίες παρουσιάζονται με αλφαβητική σειρά σύμφωνα με το επώνυμο του συγγραφέα.

Οι δημοσιεύσεις είναι διαφόρων ειδών (βιβλία, άρθρα, κεφάλαια σε επιμελημένους τόμους, ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις κ.λπ.) και ακολουθείται ιδιαίτερος τρόπος μορφοποίησης για την καθεμία.

Το διάστημα μεταξύ των γραμμών είναι 1,5, όπως και στην υπόλοιπη εργασία. Η πρώτη γραμμή δεν έχει εσοχή, ενώ οι υπόλοιπες έχουν εσοχή 1 εκατοστού.

Παραδείγματα:

- Βιβλία σε έντυπη μορφή με ένα συγγραφέα:
Επίθετο, Α. (Έτος). *Τίτλος Βιβλίου*. Τόπος Έκδοσης: Εκδότης.

Παραδείγματα:

- Βάμβουκας, Μ.Ι. (1998). *Εισαγωγή στην Ψυχοπαιδαγωγική Έρευνα και Μεθοδολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρης.
- Goodnow, J.J. & Collins, W.A. (1990). *Developing according to parents: The nature, sources, and consequences of parents' ideas*. NJ: Erlbaum.
- Φραγκουδάκη, Α. (1987). *Γλώσσα και Ιδεολογία: Κοινωνιολογική προσέγγιση της Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Οδυσσεύς.
- Βιβλίο με δύο ή περισσότερους συγγραφείς:
- Επίθετο, Α. & Επίθετο, Β. (Έτος). *Τίτλος Βιβλίου*. Τόπος Έκδοσης: Εκδότης.
- Παραδείγματα:*
- Ανδρέου, Κ., Βέρτης, Ν., & Γαλανός, Α. (2006). *Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές στη σχολική τάξη*. Πάτρα: Πιεστήριο.
- Cengel, Y.A., & Boles, M.A. (1994). *Thermodynamics: an engineering approach*. London: McGraw Hill.
- Ηλεκτρονικό βιβλίο
- Επίθετο, Α. (Έτος). *Τίτλος Βιβλίου*. Τόπος Έκδοσης: Εκδότης. Ανακτήθηκε ημερομηνία, έτος, από URL ή
- Επίθετο, Α. (Έτος). *Τίτλος Βιβλίου*. Τόπος Έκδοσης: Εκδότης. Doi: 10xxxxxx
- Παραδείγματα:*
- Volz, B.D. (Ed.). (2000). *Junior Genreflecting: A Guide to Good Reads and Series Fiction for Children*. Englewood CO: Libraries Unlimited. Doi: 10.1036/0071393724.
- Zimring, C.A. (2005). *Cash for your Trash: Scrap Recycling in America [eBook version]*. Ανακτήθηκε 9 Απριλίου, 2012, από <http://site.ebrary.com/lib/cqcc>.
- Κεφάλαιο από βιβλίο με επιμέλεια:
- Επίθετο, Α. (Έτος). Τίτλος Κεφαλαίου. Στο Β. Επίθετο (Επιμ.), *Τίτλος βιβλίου* (σελίδες κεφαλαίου). Τόπος Έκδοσης: Εκδότης.
- Παραδείγματα:*
- Charmaz, K. (2000). Grounded Theory: Objectivist and Constructivist Methods. In N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research, 2nd Edition* (pp. 509-535). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Keegan, D. (2001). Η ευρωπαϊκή πανεπιστημιακή εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην αυγή της τρίτης χιλιετίας. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *Απόψεις και Προβληματισμοί για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση* (σσ. 15-31). Αθήνα: Προπομπός.
- Δευτερογενής αναφορά:
- Όταν στο κείμενο γίνεται δευτερογενής αναφορά, στην ενότητα της βιβλιογραφίας σημειώνεται μόνο η πρωτογενής πηγή.

Παράδειγμα: Στο κείμενο σημειώνεται ως: (Πάτρας, όπως αναφέρεται στο Βάμβουκας, 1998) ενώ στη Βιβλιογραφία:

Βάμβουκας, Μ.Ι. (1998). *Εισαγωγή στην Ψυχοπαιδαγωγική Έρευνα και Μεθοδολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρης.

- Άρθρο σε έντυπο περιοδικό: χρησιμοποιούνται πλάγια γράμματα για τον τίτλο του περιοδικού και για τον αριθμό του τεύχους.

Επίθετο, Α. (Έτος). Τίτλος άρθρου. *Τίτλος περιοδικού, Τόμος έκδοσης του περιοδικού* (αριθμός τεύχους), αριθμός σελίδων του άρθρου εντός του περιοδικού.

Παραδείγματα:

Ellis, A. (1987). The impossibility of achieving consistently good mental health. *American Psychologist*, 5(42), 364-375.

Φιλίππου, Η. (2002). Διδάσκοντας με τη βοήθεια των υπολογιστών: Μία μελέτη περίπτωσης. *Computers & Education*, 11(2), 343-364.

- Άρθρο περιοδικού που εκδίδεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή:

Επίθετο, Α. (Έτος). Τίτλος άρθρου. *Τίτλος περιοδικού, Αριθμός ετών έκδοσης του περιοδικού* (αριθμός τεύχους για το τρέχον Έτος έκδοσης του περιοδικού, αν υπάρχει), αριθμός σελίδων. Ανακτήθηκε ημερομηνία, από URL

Παραδείγματα:

Koulikourdi, A. (2009). Distance Education for all. *Open Education – The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, 5 (1), 1-9. Ανακτήθηκε 10 Απριλίου, 2012, από http://www.openedu.gr/share/magaz_files/papers_pdf/03.pdf

- Διδακτορικό και Μεταπτυχιακή Εργασία:

Επίθετο, Α. (Έτος). *Τίτλος διδακτορικού / μεταπτυχιακής εργασίας* (Αδημοσίευτη Διδακτορική Διατριβή / Μεταπτυχιακή εργασία). Όνομα Ιδρύματος, Τόπος (Έδρα Ιδρύματος).

Παράδειγμα:

Χαρτοφύλακα, Α.Μ. (2011). *Η διασφάλιση ποιότητας στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, διαμόρφωση κριτηρίων ποιότητας περιεχομένου* (Αδημοσίευτη Διδακτορική Διατριβή). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.

- Στην περίπτωση που περιλαμβάνονται περισσότερες δημοσιεύσεις του ίδιου συγγραφέα, τοποθετείται πρώτη η πιο πρόσφατη. Επίσης, όταν περιλαμβάνονται αρκετές εργασίες του ίδιου συγγραφέα, προηγούνται αυτές στις οποίες ήταν ο μοναδικός συγγραφέας και ακολουθούν αυτές στις οποίες ήταν ο πρώτος από μια σειρά συγγραφέων. Στην περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες από μία δημοσιεύσεις του ίδιου συγγραφέα με το ίδιο έτος

δημοσίευσης, διαφοροποιούνται με τη χρήση του α, β, γ, κ.ο.κ., μετά ακριβώς από το έτος δημοσίευσης.

- Αν δεν υπάρχει συγγραφέας, ο τίτλος μετακινείται στη αρχή και η εγγραφή γίνεται αλφαβητικά σύμφωνα με τον πρώτο σημαντικό όρο του τίτλου.

Τα παραδείγματα που αναφέρονται στην ενότητα «Βιβλιογραφικές Αναφορές» έχουν αντληθεί από την ηλεκτρονική διεύθυνση http://eeyem.eap.gr/sites/default/files/ara_ver2.pdf (Βασικές Οδηγίες για το Σύστημα APA).

Πίνακας Βιβλιογραφικών Αναφορών

American Psychological Association (2010). *APA style*. Ανακτήθηκε 10 Απριλίου, 2012, από <http://www.apastyle.org>

Οικονόμου, Α., Παυλόπουλος, Β. & Ρούσσοσ, Π. (χχ). *Οδηγός Συγγραφής Πτυχιακής Εργασίας*. Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Πρόγραμμα Ψυχολογίας. Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας. Ανακτήθηκε 25 Οκτωβρίου 2015, από <http://users.uoa.gr/~roussosp/gr/Final Year Research Report Publication Manual UoA.pdf>

Σπάνακα, Α. (χ.χ.). *Σύστημα APA: Βασικές Οδηγίες*. Εργαστήριο Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας (Ε.Ε.Υ.Ε.Μ.). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.). Ανακτήθηκε 25 Οκτωβρίου 2015, από http://eeyem.eap.gr/sites/default/files/ara_ver2.pdf.

Τοκμακίδης, Σ. (2012). *Οδηγός για τη συγγραφή διπλωματικών εργασιών*. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού, Ανακτήθηκε 1 Νοεμβρίου 2015, από <http://www.phyed.duth.gr/undergraduate/images/files/publications/umannual.pdf>

Αιγάλεω, Δεκέμβριος 2015

Για την Επιτροπή Πτυχιακών

Λαμπροπούλου Βένη
Κομπότη Δέσποινα

Η υπεύθυνη καθηγήτρια του μαθήματος «Συγγραφή επιστημονικής εργασίας»

Κατερίνα Μανιαδάκη